

tiden. Siden den politiske selvstændighed i 1957 har regeringen søgt at fremme industrialisering og udvikle en mere diversificeret økonomi. Et stort kapitel handler om byernes udvikling og funktioner i Malaya (inkl. Singapore).

Courtenay er kritisk over for den ricardianske tese om, at en international arbejdsdeling baseret på »komparative fordele« er til velsignelse for alle. Han ser bestræbelserne på diversifikation af produktionen som forsøg på at rette op på skævhederne i en ensidigt eksportorienteret økonomi. Det alternativ han foreslår sig (pp. 36-38) er imidlertid kun en variant af den allerede etablerede og cenerede arbejdsdeling mellem i- og u-lande, som tildeler u-landene en større del af den arbejdsintensive, lidet avancerede industri (f.eks. tekstilindustri). En udvikling i denne retning er i gang i Malaysia og andre u-lande, men der er ingen grund til at tro, at det vil ændre noget ved de grundlæggende skævheder.

Steen Folke

H. Brookfield (ed.): The Pacific in Transition.

Geographical Perspectives on Adaption and Change. Edward Arnold, London 1973. 332 s., talr. ill. og fotos. 15,5×23 cm. £ 6.00.

»The Pacific in Transition« er en interessant bog af flere grunde: den er en slags exposé over Brookfield-skolens idégrundlag, arbejdsmetoder og -emner. Derudover er selve dens emne spændende: hvordan sker udviklingen i Oceanien, der jo er unik, ved at dets landmasser er splittet op i et vældigt antal småøer. Brookfield har haft held til at samle en flok geografer om sig, der ikke blot har været initiativrige og nyvurderende, men de har været holdt sammen af en slags fælles idé. Den har beskæftiget sig meget med »tilpasning« og er måske derfor endt (foreløbig) i en slags humanøko-logisk retning. Man fristes til at tro, at selve området inspirerer til det – måske fordi de mange øer er så forskellige m.h.t. naturforhold, at de kan sammenlignes med en laboratorieopstilling.

De økologiske ideer er ved at undergå en betydelig modning, måske takket være den »kvantitative revolution«, som på sin vis er en forudsætning for, at »humanøko-logi« bliver andet end løs snak. Bidragyderne til Brookfield's bog (bedst kendt

er vel nok Waddell, Maude og Clarke) tegner et opmuntrende billede af de opnåede resultater og af fremtidige mål.

Bogen er vel værd at læse – også fordi den giver nogle charmerende glimt af de problemer, Stillehavsverdenen frembyder i udviklingsmæssig henseende.

Sofus Christiansen

J. R. Anderson: A Geography of Agriculture in the United States' Southeast.

(Geography of World Agriculture, 2). Akadémiai Kiadó, Budapest 1973. 136 s., 28 fig. 17×24 cm. \$ 6.60.

I forbindelse med den Internationale Geografiske Union's Commission on Agricultural Typology har den ungarske nationalkomité begyndt udsendelsen af en serie monografier, hvis første bind var Kostrowicki & Szczesny: Polish Agriculture. Det nu udsendte bind 2 skildrer ændringerne og dynamikken i det sydøstlige U.S.A.'s landbrug fra slavetid til nutid, fra plantagesystem til moderne kapitalistisk landbrug. Ændringerne i arealbenyttelsen hermed beskrives, ligesom de enkelte afgrøder gennemgås, og herind i flettes nogle få case studies. Arbejdet munder ud i et forslag til landbrugstypologi for regionen, idet der er udarbejdet en række kort over vigtige landbrugsfaktorer, men uden den konklusion, man kunne forvente i form af en landbrugsregionalisering.

Viggo Hansen

Melvin Albaum, with the collaboration of Shane Davies: Geography and Contemporary Issues: Studies of Relevant Problems.

John Wiley & Sons, New York m.fl. st. 1973. 590 s. ill. 17×23 cm. £ 5.50. (Paper £ 4.00).

I sit forord redegør udgiveren for bogens intentioner, idet han ønsker at fremholde den række af spørgsmål og problemer, som det amerikanske folk blev konfronteret med i 1960'erne: fattigdommens og minoriteternes problemer, truslen fra miljødelæggelsen, virkningerne af befolkningsvæksten, problemer i forbindelse med byerne og livet i disse, og endelig de chokbølger, der ramte det amerikanske folk som følge af vold og konflikter fra ungdommens side. Problemstillingen er nok på sin vis U.S.A.-amerikansk, og be-

handlingen koncentrerer sig da også udelukkende til U.S.A., men tiden har på den anden side vist, at det er et alvorligt og omend ikke globalt så dog alment for den vestlige verden. Det må regnes for de amerikanske geografers fortjeneste, at de har taget disse aktuelle problemer op til behandling og analyse, og udgiveren har megen ære af at have foretaget et omhyggeligt udvalg af forskningsresultater på de nævnte felter og samlet dem på et for geografer og andre samfundsinteresserede let tilgængeligt sted. Kredsen af bidragydere hører til de bedste navne inden for kulturgeografiens nyere retninger. Bogens 38 » kapitler « behandler lige så mange enkeltsider af den humane økologi, de fleste på kun en halv snes sider, og værket er derfor velegnet til en hurtig belysning af enkeltp problemer, mens fodnoter og litteraturhenvisninger sørger for muligheden for en videre fordybning i emnet. På en måde afhjælper Melvin Albaums bog et ofte følt savn af den side af den politiske geografi, der beskæftiger sig med konfliktsituationer inden for staten og samfundet.

Viggo Hansen

Hans Otzen: Probleme der Nahrungsmittelversorgung Südamerikas.

Dargestellt an ausgewählten Beispielen. (Kölner Forschungen zur Wirtschafts- und Sozialgeographie, Bd. XVIII). Franz Steiner Verlag, Wiesbaden 1973. 231 s., 62 tabeller, 3 kort. 16,5×24 cm. DM 18.00.

Bogen tager det skarpe modsætningsforhold mellem områder med overskudsproduktion af fødevarer og med underskud af samme op til en geografisk analyse. Ved eksempler fra Sydamerika, nemlig fra Bolivia, Venezuela og Argentina gennemgås levnedsmiddelproduktionen, behovet og eksportimport, endvidere de regionale afvigelser, som er knyttet til industri- og minedriftsområder eller til afsides beliggende regioner, hvor manglende transportmuligheder ofte er en af grundene til forkert fordeling. For hele verdensdelen gives i oversigtsform en interessant og dokumenteret inddeling i områder med sultende (dvs. i reglen underernæret eller fejler næret) befolkning på grund af enten 1) dårlige naturgivne produktionsmuligheder (f.eks. Altiplano og Nordøstbrasilien) eller 2) ikke udnyttede muligheder (Centralbrasilien, Venezuela, Chile) og områder med en tilstrækkelig

ernæret befolkning og en overskudsproduktion af fødevarer til 3) lokalt betonede markeder (f.eks. Sydbrasilien) eller til 4) verdensmarkedet (f.eks. La Plataområdet). Hertil kommer så 5) overskudsområder med eksport til verdensmarkedet, men med en utilstrækkeligt ernæret befolkning (f.eks. kystlandet i Peru, Ecuador og Colombia samt i Brasilien omkring Salvador og Recife).

Sydamerikas eneste væsentlige storregion med overskudsproduktion af levnedsmidler er La Plataområdet, mens især Brasilien og de nordlige Andesstater er stærkt afhængige af levnedsmiddelimport udefra, dvs. især fra USA.

Forfatteren leverer her et interessant og tankevækkende materiale til belysning af et af vor tids alvorligste problemer: modsætningen mellem overskuds- og underskudsområder i fødevarerproduktionen og -forbruget; han går tæt ind på overbefolkningsproblemerne og på de uudnyttede produktionsmuligheder. Jordbrugsreformer og konsekvenserne af socialt betonede revolutioner tages med ind i redegørelsen. Bogen er således yderst aktuel og er af interesse ikke blot for enhver, der beskæftiger sig med Sydamerika, men for alle, der interesserer sig for vor tids vigtigste forsyningsproblem: kampen mod sulten. *Aage Aagesen*

Richard J. Chorley (ed.): Directions in Geography.

London: Methuen, New York: Barnes & Noble. 1973. 331 s., ill. 13×20,5 cm. £ 1.95 (hardback ed. £ 4.00).

En samling essays skrevet af verdenskendte geografer fra mange lande. Den oprindelige hensigt med bogen var, at den skulle afrunde og gøre status over den kvantitative revolution. I stedet beskæftiger de fleste af forfatterne sig med fremtidens muligheder. På baggrund af en kritisk vurdering af de begreber, vi bruger i dag, f.eks. funktionelle regioner, humanøkologi og spatiale processer, udtrykker mange bidrag faglig nytænkning, ikke sjældent af nærmest filosofisk karakter. Det er umuligt at fremhæve enkeltarbejder blandt de 14, hvoraf kun et er med naturgeografisk emne (energi-baseret klimatologi og dens grænse til økologien). Man kommer under læsningen til at tænke på *Frontiers in Geographical Teaching*, bogen får dog nok knapt så inspirerende en rolle, nogle af

bidragene, f.eks. Chorleys: *Geography as Human Ecology* vil snarere vække opposition. *Ruth Helkiær Jensen*

J. E. Spencer & W. L. Thomas: Introducing Cultural Geography.

John Wiley & Sons, New York, London m.m. 1973. 409 s., 72 fig., 114 fotos, 15 tabeller. 19,5×27 cm. £ 6.00.

I en tid, hvor lærebogen, der har en hel undervisningsperiodes pensum, ikke er på mode, kan læreren og måske også eleven undertiden savne en all-round orientering og nogle skematiske oversigter over visse dele af stoffet. Denne bog, der er koncentreret og for en stor del omskrevet 2. udgave, opfylder sådanne krav. Den er beregnet til at dække 1 semesters undervisning, og synsvinklen er de økologiske og evolutionære aspekter af menneskets brug af Jorden. Den virker moderne og motiverende i sit emnevalg og sin præcise tekst, oversigter og illustrationer er velvalgte og vel udførte.

Ruth Helkiær Jensen

Peter E. Lloyd & Peter Dicken: Location in Space.

A Theoretical Approach to Economic Geography. Harper International Edition, London, New York m.m. 1972. 292 s., talr. fig. og tabeller. 18×25 cm. DM 21.00.

En amerikansk-engelsk universitetslærebog, der lægger vægten i økonomisk geografi på lokaliseringssprincipper i højere grad end på de enkelte økonomiske aktiviteter. I den hensende følger den en almindelig tendens i det sidste 10-år, og kildematerialet er da også kendt fra tilsvarende bøger. Bogens fortrin er, at forfatterne ikke blot er vidende, men også dygtige pædagoger.

Ruth Helkiær Jensen

R. J. Johnston: Spatial Structures.

Introducing the study of spatial systems in human geography. (The Field of Geography). Methuen & Co., London 1973. 137 s., ill. 15×23 cm. Hardback: £ 2.25. Paperback £ 1.00.

4. bind i denne serie giver en præsentation af hele den kvantitative geografis begreber og teorier under henvisning til

nødvendigheden af at samle de mange spredte resultater til generelle synteser både på det avancerede og det introducerende plan. Det er blevet en fortrinlig indføring, især vil man være godt dækket ind med den som basis ved undervisning, hvor emnerne kan uddybes og suppleres med eksempler.

Det spatiale system, defineret som et sæt lokaliseringer i vekselvirkning, er sat i centrum og gennemgås på 3 niveauer: det nationale, byen som system og det internationale. Med udgangspunkt i befolkningsfordeling og økonomiske, kulturelle og politiske lokaliseringer føres man hurtigt over i bebyggelses- og bygeografien, medens de primære erhvervs arealmønstre kun berøres (Von Thünen ordnes på en side), men forfatteren holder den geografiske linie klar og præciserer grænserne til økonomi og sociologi. Han lægger vægt på at skelne mellem den kortsigtede, statiske organisation og interaktion og de former for forandring, »udvikling«, der sker over længere tid, og som oftest medfører en større kompleksitet.

Bogen afsluttes med ordforklaring, omregningstabell og et omfattende stikordsregister, hvilket yderligere forøger dens pædagogiske værdi. De 3 tidligere bind i denne serie, der udmærker sig ved sin lave pris, er anmeldt i *Geografisk Tidsskrift*, bd. 71, 1972.

Ruth Helkiær Jensen

R. Hammond & Patrick McCullagh: Quantitative Techniques in Geography.

An Introduction. Clarendon Press: Oxford University Press 1974. 318 s., talr. fig. og tabeller. 15,5×23,5 cm. £ 5.75 (paper £ 2.25).

Der er efterhånden udgivet mange bøger om dette emne, så godt som alle af universitetslærere i geografi, der har brug for anvendelse af statistisk analyse i deres undervisning. Valg af stof og tilrettelæggelse varierer, men der er altid en fælles mængde, normalfordelinger, korrelation, regression m.m., og målet er det samme, at hjælpe fagets udøvere til at tænke og arbejde mere præcist og ikke nøjes med vage generalisationer. Mulighederne for at vælge rigtigt bliver større, jo senere i rækken en bog udkommer, og denne udmærker sig netop ved sit gennemtænkte ajourførte valg af stof, men også ved sin pædagogiske meddelelse af dette stof.